

1838 onze tegenwoordige codificatie, die evenals de Code voor het obligatierecht zoo goed als geheel, voor het zakenrecht voor een groot deel, voor familie en erfrecht gemengd op van elders ontleende en deels ook op Romeinsch-rechtelijke beginselen steunt.

Thans moet in de tweede plaats summier worden nagegaan in hoeverre het rechtsbewustzijn zich in onzen tijd bevredigd gevoelt door de heerschende codificatie. En dan mag wel aanstonds geconstateerd, dat zeker geen enkele periode zoo weinig als die, waarin wij leven, de meeste fundamenteele leerstukken van het privaatrecht onaangetast heeft gelaten. Gemakkelijk is het niet in de stemmen, die van allentwege oprijzen, hier schel eischend, ginds zacht dringend, elders toegankelijk adviseerend getint, eenige orde of regelmaat te ontdekken. Zoo veel kan echter worden gezegd, dat de grondtoon van bijna al die stemmen ingaat tegen wat men noemt den individualistischen grondslag, waarop het privaatrecht zich krachtens de Romeinsch-rechtelijke beginselen steunt, waarop het vooral in zijn zaken- en obligatierecht is gebaseerd. Voor een deel uit denzelfden hoek komend, voor een deel echter uit tegenovergestelde motieven geschiedt de aanval op het huwelijksrecht. Voor wat het overige deel betreft echter, mag worden aangenomen dat de leuze, waaronder Gierke te Weenen in 1889 zijn aldaar kort saamgevatte, in vroegere geschriften uitvoerig geadstrueerde kritiek op de geldende beginselen uitbracht: „Unser Privatrecht wird socialer sein oder es wird nicht sein” de hoofdgedachte vertolkte, die openbaar wordt in de al verdiende en onverdiende verwijten en beschuldigingen, die men